

ULTIMA ESPERANZA BOOKS

Bedrägligt sken

A watercolor illustration of a lighthouse on a small island. The lighthouse is tall and white, with a dark top section. It is situated on a small, green, rocky island. There are three red houses with dark roofs on the island. The sea is depicted with dark blue and white waves. The sky is a mix of grey and white, with two bright white beams of light emanating from the lighthouse's top.

Måns Ripa

Av Finn Bergstrand har tidigare utkommit

Uträkningen (2015)

**Under signaturen Måns Ripa
har Finn Bergstrand tidigare gett ut:**

Skarvar (2008)

Till förväxling lik (2008)

Varggropen (2009)

Avsked på grått papper (2011)

Hur jag mig i världen vände (2011)

Silverbäcken (2012)

Torsåskuppen (2013)

Dimbankar (2015)

Personerna:

Vladimir Putin – rysk president.

Donald Trump – amerikansk president.

Erland Svensson – svensk statsminister.

Andres Ustav – estnisk statsminister på flykt.

Charles Moulin/Karl Molin – Ustavs alias.

Abmed Kabardinov – ett ytterligare alias för Ustav.

Dimitrij Zotkin – rysk dissident.

Lennart Fagrén – Sveriges ambassadör i Moskva.

Michail Jazev – rysk utrikesminister.

Augustin "Agge" Kronhjelm – örlogskapten och adjutant hos marinchefen.

Wejne Nykvist – ålfiskare i Söderåkra.

Sara Nykvist – hans hustru.

Ronny Blom och *Wilhelm Samuelsson* – två ålfiskare längre söderut.

Andrej Jesenin – marinattaché; kapten i ryska federationens marinkår.

Maximilian – hans chaufför.

Karl-Axel Brodén – advokat och ordförande i Bergkvara hembygdsförening.

Alf Martinsson – ordförande i föreningen Garpens Vänner.

Vendela Karlsson – socialchef i Torsås kommun.

Karl Olsson – polischef i Torsås.

Tilda Näslund – föreståndare för vandrarhemmet i Bergkvara.

Krister Lundström – föreståndare för flyktingförläggningen i Söderåkra.

Ruben Kjällström – en besökare från Kiruna.

Bertil Sigurdsson – centerpartistiskt kommunalråd i Torsås.

Rolf Daneslätt – socialdemokratisk partiledare i Torsås.

Adam – ung revolutionär från Kilsbergen.

Börje Tunell – chef för den nationella insatsstyrkan.

Därtill kommer olika medlemmar av den svenska regeringen och försvarsledningen samt några ryska agenter.

1

Introduktion om tillståndet i världen på nyåret 2018

Islamiska staten och andra terroristgrupper har utökat sina aktiviteter och behärskar nu stora landområden i Mellersta Östern och Nordafrika. De har dessutom utökat sina attacker i Europa. Den 14 juli 2017 sprängdes Triumfbågen i Paris mitt under pågående parad med nära tusen dödsoffer som resultat. I augusti utfördes ett självmordsattentat mot tunneln under Engelska Kanalen som vållade hundratals människors död och tills vidare har gjort tunneln oanvändbar. Från arabvärlden och Afrika har miljontals människor tidigare flytt från sina hem men mottas ej längre i Europa där gränsskyddet mot söder har förstärkts såväl till lands som ute till havs.

IS, Den islamiska staten, behärskar nu stora delar av Mellersta Östern och Nordafrika. Väst har i stort sett gett upp kampen och koncentrerar sig på försvaret mot terrorismen inom sina egna länder.

Mellan de två blocken i öst och väst råder fortsatt iskyla. Vladimir Putins Ryssland fortsätter att uppträda aggressivt, särskilt mot de självständiga stater som en gång tillhört det sovjetiska väldet och västmakterna har vid flera tillfällen svarat med ekonomiska sanktioner och hotat med militära. Kärnvapenhotet är åter en realitet.

I Sverige polariserades den säkerhetspolitiska debatten alltmer mellan dem som sökte samförstånd med Ryssland och andra som ville nå ökad säkerhet genom en anslutning till Nato. Regeringen valde att satsa på nordiskt samarbete. Ett nytt, radikalt och revolutionärt politiskt parti, Sannsvenskarna, bildades på årsdagen av den ryska oktoberrevolutionen 1917 och krävde svenskt utträde ur EU och samgående

med Ryssland. Kravet stöddes av Sverigedemokraterna som väntades få 25 procent av rösterna vid höstens val och därmed bli det största partiet.

I februari 2018 inträffade det oväntade. Efter en tids hemliga kontakter möttes Rysslands president Putin och den nye amerikanske presidenten Donald Trump på dennes ranch i Texas och uttalade i en gemensam kommuniké behovet av förbättrade relationer för att säkra världsfreden. Fred och samförstånd skulle hädanefter råda mellan dem. Med denna målsättning enades de två presidenterna om en lösning av en rad territoriella problem och konflikter vilka på senare år hotat freden och kunnat leda till ett nytt världskrig.

För att skapa militär jämvikt utlovade den amerikanske presidenten en gradvis avveckling av den västliga militäralliansen Nato och som ett första steg bortdragande av militära förband i länder som gränsar till Ryssland.

För sin del lovade president Putin att alla vidare försök till militär annektering av Rysslands grannländer skulle upphöra liksom kravet på Alaskas återförande till Ryssland. Gemensamma militära ansträngningar utlovades för att slå ner olika separatistiska grupper i världen. Vad gällde Europa enades de två presidenterna om en uppdelning i intressesfärer grundad på Jaltaöverenskommelsen från 1945 vilken på ett för alla så lyckligt sätt utgjort grunden för stabiliteten i Europa under ett drygt halvsekel fram till 1990-talets början då den Stora Oredan tog sin början.

Försäkringar om de enskilda ländernas fortsatta oberoende och respekt för deras nationella suveränitet lämnades samtidigt av de två presidenterna och de förklarade uttryckligen att folkens självbestämmanderätt vid behov skulle garanteras i fria val övervakade av observatörer från de två stormakterna.

2

En lång vit villa med gästhus och bastu, belägen alldeles vid stranden av Svarta Havet och dessutom försedd med tennisbana och swimming pool! Försvarsministerns datja var mer imponerande än Dimitrij väntat sig. Han hade aldrig sett något liknande på så nära håll. Nästan lika stor och välutrustad som presidentens borta vid Ladoga, sades det. Den här var något mindre och bestod av två våningar med ett utsiktstorn högst upp för visuell bevakning utöver all installerad elektronik.

Dimitrij Zotkin hade hämtats från distriktshuvudstaden Krasnodar för att bli chef för den nya civila arbetsstyrka som anställdes sedan hela den gamla avskedats för slarv med skötseln av simbassängen.

Han hade gjort sig känd som en tystlåten och noggrann administrationschef på ett sjukhus inne i stan där försvarsministern en gång fått vård för en åkomma. En noggrann kontroll hade gjorts av hans bakgrund och denna hade befunnits tillfredsställande. Fadern var pensionerad bokförare vid renhållningsverket och farfadern hade ett hedersamt förflutet som menig i Röda Armén under kriget, särskilt som modig deltagare i kampen om Stalingrad. Modern var känd som aktivist i kampanjer mot alkoholism bland kvinnor.

Vad som inte framkommit var Dimitrijs verkliga ursprung. Den biologiske morfadern hade under några år varit partisekreterare i Krasnodar men avrättats i en av Stalins sista utrensningar något år före diktatorns död 1953. Mormodern begick senare självmord och deras unga dotter lämnades utan tillsyn i stadens slum. Där födde hon 1967 Dimitrij som genast lämnades bort för adoption.

Fosterföräldrarna hade intellektuella intressen och när barnet blev äldre uppmuntrade de sin fostersons intresse för litteratur och samhällsfrågor.

Om detta visste försvarsministern ingenting, inte heller att den nyanställda Dimitrij blivit en så kallad dissident, låt vara en mycket tystlåten sådan. I vuxen ålder under den demokratiska eran på 90-talet hade han skaffat sig kännedom om sina rötter men behållit kunskapen för sig själv. När sedan Jeltsinperioden följdes av Putins välde blev han i tysthet motståndare till den nya regimen och noterade nu med olust den aggressiva ton mot omvärlden som användes vid datjans middagsbord och som han lätt kunde avlyssna.

Liksom många andra hälsade han Texasöverenskommelsen med stor glädje. Kanske skulle utvecklingen i världen nu kunna vändas till något bättre. Kanske skulle en demokratisk utveckling åter kunna ske i Ryssland.

Samtalen i datjan mellan ministern och dennes kollegor fick honom snart på andra tankar och han började fundera på hur han skulle kunna berätta om Putins storstilade planer på att utöka Rysslands inflytande i världen.

Den sista veckändan i mars 2018 samlades flera generaler i datjan. Stämningen var upphetsad och Dimitrij förstod att något viktigt skulle avhandlas. I början av mötet kallades han in till de församlade för att hjälpa till med kopiering av ett mycket hemligt dokument. En av generalerna följde för säkerhets skull med honom in i det lilla kontorsrum där kopiatorn var placerad.

”Begriper du dig på den här?”

”Jag är van vid den”, svarade Dimitrij kort.

”Det här är ingen vanlig matsedel, som ska läggas ut vid tallrikarna, det begriper du nog”, sade generalen och skrattade åt sitt skämt.

Det hördes att han inte var helt nykter.

”Dra tio kopior, men försök inte läsa!”

Rösten var plötsligt skarp och skrämmande och tankarna snurrade runt i huvudet på Dimitrij när han fick en glimt av rubriken och en mening som skymtade förbi.

”...Estland. Invasionen startar natten till den 14 april”

Nu eller aldrig. Tillfället hade plötsligt uppenbarats sig. Snabbt producerade han det önskade antalet kopior men lät originalet ligga kvar i kopianern utan att generalen märkte det.

Senare på kvällen när berusningsgraden bland gästerna blivit hög tog sig Dimitrij osedd tillbaka in i kontorsrummet och stoppade på sig dokumentet. Några timmar senare kunde han i sitt sovrum läsa igenom detta och blev djupt chockerad av innehållet. Det var dags att uppgradera planerna för ett återupprättande av det gamla Sovjetunionens territorium, hette det. Amerikanerna hade svalt budskapen om evig fred. Ukrainakriget hade varit ett lyckat test och den egna befolkningen stod helhjärtat bakom sin ledare. Nu äntligen, när fienden var demoraliserad och dess militära styrka kraftigt reducerad, skulle annekteringen av de baltiska staterna följa. Andra länder stod därefter på tur, men över en längre tidsperiod.

I dokumentet, undertecknat av Putin själv, gavs order om invasion av Estland med början klockan fem på morgonen den 14 april. Nato hade dragit tillbaka sina styrkor från Östersjöområdet och det estniska försvaret var svagt. Allt borde kunna vara över på några timmar, varefter Lettland och Litauen snabbt skulle följa. De olika militära enheterna fick detaljerade order.

Nästa morgon fick Dimitrij ledigt för att kunna besöka sin adoptivmor som blivit allvarligt sjuk. I själva verket for han direkt till Moskva. Trots riskerna lyckades han med hjälp av en god vän få till stånd ett möte med den estniska militärattachén i en av stadens parker och överlämnade till denne beviset för den ryska regimens verkliga avsikter.

Ett dygn senare hade dokumentet nått fram till den estniska statsministern Andres Ustav i Tallinn där det väckte stor uppståndelse men också diskussion. Kunde man lita på dokumentet eller var det en förfalskning av någon som ville misstänkliggöra Putin och ryssarna? Man stannade för att det förmodligen var äkta och regeringens beslut blev att i hemlighet öka försvarsstyrkornas beredskap, diskret alertera och varna sina allierade, men tills vidare utåt låtsas om ingenting.

I Washington var man tveksam. Texas-överenskommelsen hade många fiender i flera länders militärledning där neddragningar i materiel och personal vållat oro och kritik. Flera tecken tydde på att stämningen i den ryska generalstaben var likartad. Det kunde röra sig om ett falsarium, ett försök av dessa kretsar att skaka fram mer pengar till vapen. Esterna hade för övrigt ännu inte velat ge tillgång till ursprungsdokumentet i dess original. Kopian var nog en förfalskning.

Slutsatsen i Vita Huset blev att det rörde sig om en bluff. Den ryske presidentens löften i Texas kunde man lita på. Världsfreden var inte i fara bara för att Putin ville skydda de ryska minoriteterna i Baltikum – en småsak jämfört med behovet av samarbete med ryssarna i kampen mot det islamistiska kalifatet som utropats i Bagdad.

Vem var förresten Dimitrij Zotkin, frågade sig den amerikanske presidentens rådgivare. Ingen hade hört talas om honom och han var okänd bland de dissidenter som västliga diplomater umgicks med i Moskva. Enligt obekräftade uppgifter skulle en person med detta namn nyligen ha avrättats i Sotji på grund av grov förskingring, ett numera allvarligt brott i Ryssland. Men namnet var inte ovanligt så det kunde gälla någon helt annan person.

3

Hans blick flög åter över de ihopsamlade tidningsklippen, likgiltigt förbi de lokala nyheterna, mera noggrant granskande de allra senaste dagarnas tidningsledare liksom de politiska kommentarerna från kolumnisterna. Lade dem sedan åt sidan och tittade ut över staden genom vindsrummets fönster.

Stadshustornet skymtade i öster och upp mot norr kunde han ana sig till siluetterna av Slottet och Riksdagshuset, symbolerna för det gamla murkna svenska samhälle han så länge haft till uppgift att bevaka och så småningom, när order kom, bekämpa.

Nu var det ändring på gång. Händelserna hade kommit slag i slag och Ruben Kjällström gladde sig. Han bläddrade åter i sin pärm. Det var bara några månader sedan det rapporterades om hur de två stormakternas presidenter hade träffats på ranchen i Texas, gått en golfgrunda tillsammans och synbarligen trivts med varandra. Det spekulerades om evig fred och försoning mellan folken. Att världsfreden nu var räddad.

”De dårarna!” Han skrattade högt för sig själv vid den tanken och återgick sedan till läsningen av klippen från årets början.

Några månader in på det nya året hade de goda nyheterna börjat komma. De hade inte varit svåra att tolka om man bara hade de rätta glasögonen på sig. Äntligen! Utvecklingen tog den riktning som historia och vetenskaplig analys sedan länge hade förutsett. Han gladde sig vid tanken. Tes, antites, syntes. De gamla profeterna hade haft rätt, deras förutsägelser var helt korrekta. Att kommunismen var död och ersatt med

en kapitalistisk diktatur betydde ingenting för honom. För honom förblev Ryssland Arbetarstaten, det älskade Fosterlandet, det var huvudsaken. Namnbyte och ny regim betydde mindre. Nu skulle det åter bli stort och mäktigt.

Alla människor har sina roller att spela, tänkte han. Många följer bara med strömmen, andra är medvetna om historiens vingslag och är beredda att ta ödet i sina egna händer och styra det. För honom gällde det senare, men också att vara trogen sin plikt och lyda order. Vänta tills tiden var inne.

Dagligen tänkte han på sitt uppdrag, fastän det nu var nästan ett kvartssekel sedan han fick det. Med välbehag mindes han KGB-generalens manande ord den där eftermiddagen när hjältemedaljen fästes på hans uniform innan han skulle återgå till civil tjänst i de svenska malmfälten. Han var beredd att utföra sina uppgifter närhelst de kom, inte likgiltigt utan med all den kraft och uthållighet som ledningen förväntade sig.

Han rätade på ryggen. Ruben Kjällström, överste i ryska federationens säkerhetstjänst var inte bortglömd. Det hade varit en lång väntetid, men nu var det dags att gripa in. Häromdagen hade han fått en signal från kontaktmannen på ambassaden, den första efter många års tystnad, och genast sagt upp sig från sitt arbete på LKAB:s kontor.

Belåtet tittade han ner på tidningsklippen som var ordentligt uppklistrade på vitt papper och insatta i en pärm. Bläddrade fram till april och läste på nytt de senaste.

TT-meddelande den 14 april 2018

Ryssland invaderar Estland

Efter de senaste veckornas alltmer upptrappade klagomål från rysk sida över de övergrepp som på olika sätt skett mot den rysktalande befolkningen i Estland har ryska trupper i natt gått över gränsen in i landet, bland annat vid Narva och Petseri. Fallskärmsstrupper har landsatts nära Tallinn liksom vid Tartu och bombraider har utförts mot de större

städerna och mot flottbasen Paldiski. De estniska trupperna försvarar fortfarande huvudstaden och kontrollerar stora delar av landsbygden men trängs alltmer tillbaka.

Alla ryssars säkerhet är en helig plikt för oss att skydda, sade den ryske presidenten Putin i går kväll i ett TV-sänt tal till nationen där han offentliggjorde och förklarade den ryska inmarschen.

Från Nato-högkvarteret i Bryssel meddelas att man noga följer utvecklingen i Baltikum men att förhastade åtgärder kommer att undvikas för att inte sätta världsfreden i fara.

Från Riga och Vilnius kommer rapporter om ryska truppsammandragningar vid gränserna till Lettland och Litauen.

Uttalande av den svenska regeringen 15 april 2018

Det är med bestörtning som vi noterar händelserna i Baltikum. De nyligen genomförda valen i Estland var enligt internationella observatörer fria och utan påtryckningar eller förföljelser av den rysktalande befolkningen. Valresultatet måste därför respekteras också i Moskva.

Samtidigt uttalar vi förståelse för den ryska regeringens behov att såväl skydda den rysktalande befolkningen i grannländerna som att för egen del möta vad man i Moskva betraktar som aggressiva handlingar av Nato. De krigsfartyg från den västliga alliansen som nu tycks vara på väg in i Östersjön bör därför i fredens intresse dras tillbaka. Den gamla sovjetiska tanken från det kalla krigets dagar om att göra Östersjön till ett Fredens Hav bör nu förverkligas. Avlägset belägna stater har ingenting där att göra.

Vi hoppas samtidigt att den ryska regeringen i fredens intresse snarast avbryter sin intervention i Estland och avstår från alla planer på liknande aktioner mot Lettland och Litauen. Om parterna så önskar är Sverige berett att ställa

medlare till förfogande för uppnående av en förhandlingslösning.

Liksom vid tidigare liknande tillfällen runt om i världen är den svenska regeringen dessutom beredd att med humanitära insatser lindra civilbefolkningens lidanden i de baltiska grannländerna. Ett fullt utrustat fältsjukhus står berett att med kort varsel fraktas till Tallinn så snart vårdpersonalens säkerhet kan garanteras.

Någon svensk militär insats har aldrig varit aktuell. Till detta kommer att FN:s säkerhetsråd ej kunnat fatta något bindande beslut i denna fråga.

Nyhetstelegram från AP den 16 april 2018

Estland kapitulerar

I ett kort budskap till den ryska regeringen tidigt i morse förklarade den estniska regeringen att landets försvarsmakt kapitulerar inför den ryska övermakten för att undvika ytterligare förluster i liv och skador för civilbefolkningen. Men den uppberor att kampen för ett fritt och självständigt Estland kommer att fortsätta med andra medel.

Nyhetstelegram från TT

Stockholm den 16 april 2018

Den rödgröna ministären upplöstes i går och statsministern inlämnade sin avskedsansökan till talmannen. Denne har i dag gett Samlingspartiets ledare Erland Svensson i uppdrag att bilda en regering bestående av samtliga riksdagspartier. Vid en konselj på Slottet senare på eftermiddagen har den nya regeringen svurits in.

Nyhetstelegram från Itar Tass den 16 april 2018

Bestraffning av Estlands kriminella ledare

Den ryske generalguvernören i Estland, generalmajor

Viktor Suslov, har utfärdat en arresteringsorder beträffande den olagliga estniska regeringens brottslige ledare Andres Ustav som flytt undan ansvaret för sina kriminella handlingar. Övriga regeringsmedlemmar är redan fängslade och kommer att ställas inför rätta. En belöning är utfäst för Ustavs gripande samtidigt som grannländerna varnas för att ta honom i beskydd.

Kjällström lade klippboken åt sidan och sträckte ut sig i stolen, för första gången på länge nöjd över tillvaron, nöjd över att snart få aktivt delta i det historiska skeendet. Någon ytterligare signal från kontaktmannen hade ännu inte kommit men han var beredd och hade börjat förbereda sig för resan söderut. Det var där han behövdes. Kiruna var inte längre centrum för den revolutionära aktiviteten i landet, nu var det större saker som var i sikte.

4

O rgelmusiken hördes svagt när begravningsföljet långsamt lämnade kyrkan för att ute på kyrkogården ta ett slutligt farväl av den avlidne. En 90-årig ädling, högt respekterad stöttepelare i Sveriges Jordägareförbund, var död och det milda vårregn som föll över slätten förstärkte vemodet över den gamle hovmannens bortgång.

Bland de närmast sörjande stod örlogskaptenen Augustin Kronhjelm, den avlidnes yngste son, tillsammans med den inhyrda sångarkvartetten. De hade som avslutning på jordfästningen sjungit ”Stilla skuggor sänka sig i kvällen” och stannade nu tysta kvar vid gravkanten.

Skönt att far fick sluta i tid. Att han slipper se eländet och vändas över allt ont som väntar ute i världen, tänkte Augustin.

Hade inte fadern redan för en månad sedan nått slutet i kampen mot sin cancer skulle de senaste dagarnas händelser ha ändat hans liv i en massiv hjärtattack, det var han övertygad om. Putins aggressiva beteende mot de baltiska grannarna hade väckt allmän bestörtning och för de äldre i familjen betydligt mer än så på grund av de nära kontakterna med den baltiska släkten och avskyn mot Ryssland.

Den politiska utvecklingen det senaste decenniet hade i hög grad påverkat också Augustin, men redan under gymnasiståren gjorde han klart för omgivningen att han skulle bli officer och försvara Sverige med vapen i hand, helst i marinen liksom många av förfäderna. Med stöd av fadern och dennes goda kontakter i militärledningen hade det också blivit så efter ett par års inledande och bildande universitetsstudier i Lund.

Han hade fått mycket till skänks, det var han medveten

om, och under studietiden var det många av kamraterna som fått utnyttja hans goda ekonomiska ställning. Den bidrog till att det under skolåren förhatliga förnamnet Augustin inte längre användes och skojades med utan i stället ersattes med det mera vänskapliga Agge. Kanske också eftersom han hade en stark och tonsäker basstämma som gjorde honom välkommen i kvartettsammanhang. Det hade försenat studierna men gett ökad glädje i studentlivet.

Arbetsamhet, hederlighet, trohet mot kung och annan överhet var egenskaper som han fått inpräntade i sig sedan barnsben och som han i vuxen ålder gärna höll fast vid. Den rödgröna regeringens tillträde hösten 2014 hade visserligen skakat om honom men efter ett tag hade han vant sig. Oavsett partifärg var det hans plikt att trofast följa order från statsmakterna och gilla läget. Han förblev i sin fasta tro på det svenska samhällets styrka och dess unika värde. För Sverigedemokraterna hyste han ingen sympati, de tillhörde en låg och ohyfsad klass som borde hållas kort.

Kort sagt, Kronhjelm var en person som man gärna förknippade med god svensk officerstradition och detta hade säkert spelat in när marinchefen hösten 2017 utsåg honom till sin adjutant, en upphöjelse som omåttligt gladdde också hans gamle far.

Den ryska aggressionen gav ytterligare mening åt hans liv när de snabbt beslutade materielanskaffningarna började märkas i form av nya stridsfartyg och sofistikerad elektronisk utrustning. Samvaron med marinchefen gav honom dessutom en djupare insikt i det diplomatiska spel som högre militärer ibland måste ägna sig åt och som i viss mån tvingade även honom att mjuka upp sin syn på de gamla hedersbegreppen.

Augustin trivdes med livet och kände stor glädje över att ha blivit född in i en tidsålder som började avlägsna sig från 60- och 70-talens slappa och fega beteenden vad gällde nationella värden och traditioner, och därtill de senaste årens brist på vaksamhet mot yttre fiender.

5

Omedelbart efter konseljen på Slottet den 16 april hade Överbefälhavaren begärt att i enrum få ge den nye statsministern Erland Svensson en redogörelse för säkerhetsläget. Detta skedde följande dag.

ÖB började sin föredragning med att beskriva den nu fullbordade ryska ockupationen av Estland. Den var troligen bara början på en ytterligare utvidgning av det ryska väldet, i klar strid mot Texasavtalet från februari.

Natohögkvarteret i Bryssel hade tagits med överraskning av den snabba händelseutvecklingen och aktiverade nu sina militära förband, men i Washington ville man fortfarande tro på de ryska försäkringarna om att ockupationen var en isolerad, temporär händelse avsedd att skydda den ryska befolkningens intressen. I sinom tid skulle Estland återfå sin självständighet, men först efter en folkomröstning, helt i enlighet med Texasavtalet. Någon militär Natoinsats var därför inte att räkna med, trots artikel V i Natofördraget.

ÖB gjorde en paus.

”Våra underrättelseorgan har fått del av ytterst hemlig information från en informatör i Tallinn med goda kontakter i den avsatta estniska regeringen. Dess flyktade ledare, Andres Ustav, är på väg till Sverige för att få skydd och kanske begära asyl. Han medför ett för ryssarna ytterst känsligt dokument som undertecknats av Putin själv och som ger direkt information om de aggressiva ryska planerna inför den närmaste framtiden. Där avslöjas också att Putin redan för en månad sedan gav order till den ryska militärledningen om anfall mot Estland den 14 april. Vår bedömning är därför att ryssarna med alla medel vill få tag i Ustavs dokument och

dessutom tysta denne och kretsen kring honom.”

”Du menar att vi riskerar en rysk militär aktion mot vårt land för att få tag i Ustav?”

”Ja, ifall Ustav lyckas ta sig hit och de får reda på detta. Frågan är då inte bara vad vi gör för att försvara oss utan också vad Nato och EU gör när man äntligen får klart för sig vilka avsikter Putin hela tiden har haft. Vad gäller vårt land kommer amerikanerna förmodligen att omgående begära landningstillstånd och tillgång till de svenska flygbaserna i enlighet med tidigare ingångna avtal. Men det blir ett senare problem. Nu gäller det vad vi i försvarsmakten ska göra som förberedelse ifall Ustav dyker upp.”

Statsministern var betänksam och oroad, osäker på hur han i sin nya roll skulle hantera en allvarlig kris av detta slag.

”Jag tycker att jag känner igen de här uppgifterna. Har de inte varit kända redan tidigare och har de inte avfärdats som falska? Varför ska vi nu plötsligt lita på att påståendena är riktiga? Det är ju bara hörsägen. Kanske är det bara en anka. Förresten, tror du att Ustav kan förstå och läsa rätt i det ryska dokumentet?”

”Den ryska aggressionen är redan ett faktum”, påminde ÖB irriterat. ”Och det finns fullt av folk i Estland som kan ryska, inte bara de inflyttade ryssarna. Dessutom lär Ustav själv vara lingvist. Han har ett språkvetenskapligt förflutet och kunskap i kyrillisk skrift ingår i hans akademiska utbildning.”

Alltså ingen chans att det rör sig om ett missförstånd, tänkte Svensson bittert.

”Vi får avvakta och se”, sade han. ”Jag vill inte redan nu binda mig vid någon handlingslinje. Hoppas han väljer ett annat land än vårt.”

Sedan ÖB avlägsnat sig lät statsministern det röda ljuset fortsätta att lysa utanför rummet. Han behövde lugn och ensamhet för att tänka igenom situationen. Vad skulle han göra? Kunde han redan nu avvärja det hot som ÖB målat

upp? Hur allvarligt var det? Kanske överdrev militärerna, det var i så fall inte första gången.

Andres Ustav, en demokratiskt vald statsminister på flykt bort från sitt land, bort från en grym ockupationsmakt. De hade träffats ett par gånger i Tallinn. Skulle han själv en dag kunna råka ut för samma öde? Och vart skulle han då fly, ifall han fick tid till det? Norge låg väl närmast till. Landet hade Natoparaplyet över sig. De skulle säkert ta emot honom. Att neka honom skydd av hänsyn till förbindelserna med den store grannen i öster var säkert inget alternativ för norrmännen. Men här i Sverige satt han och övervägde just detta, ifall Ustav skulle dyka upp.

Statsministern försökte värja sig mot de skamkänslor som höll på att ta över hans tankar. De tidigare deklARATIONERNA om lojalitet och samarbete över Östersjön hade ändå inte konkret gällt en sån här situation. Varje krisläge fick bedömas med hänsyn till de vid tillfället rådande omständigheterna, det hade alla varit överens om. Dessutom måste moralistiska och känslomässiga synpunkter tillåtas spela bara en underordnad roll jämfört med skyddet av den egna nationens frihet och säkerhet. Detta var väl ändå hans uppdrag från det svenska folket! Att välkomna Ustav och ge honom skydd vore naturligt men i nuvarande läge inte försvarligt med tanke på landets utsatta läge.

Erland Svensson försökte övertyga sig själv om det korrekta i denna analys men lyckades inte undanröja ett gnagande tvivel.

6

Nästa eftermiddag hölls det första ordinarie sammanträdet med den nya regeringen på Rosenbad. Trots ett långt liv som politiker var många av ansiktena nya för statsministern. Han tittade sig omkring och väntade på att alla skulle hitta fram till rätt plats vid bordet.

Den politiska erfarenheten har kommit på undantag efter ungdomarnas snabba framfart i partierna, tänkte han. För egen del kände han sig utbränd efter alla försök att hålla samman det egna partiet där meningsmotsättningar kring säkerhetspolitiken nu hade blommat ut för fullt. Flera av de andra partiledarna hade motsvarande problem, det hade han förstått. Men vad hjälpte det honom? Det var han som hade det yttersta ansvaret. Landet och regeringen stod inför utmaningar av sällan skådat slag. Ryssarna verkade nu beredda att anfälla även Lettland och Litauen. Och därnäst?

Hans tankar gick till motsvarande situationer i det förgångna. Midsommarkrisen 1941 var väl det närmaste man kunde komma. Ge efter eller stå fast? Per Albin hade klarat det, men detta var värre. Mycket värre. I framtida historieböcker skulle nog de här dagarna gå under namnet Aprilkrisen 2018. Hur skulle domen över honom bli?

Han tittade åter ut över statsrådskretsen som nervöst väntade på hans inledning. Många var nykomlingar också som rikspolitiker och kände knappt varandra. Var de vuxna uppgiften eller skulle de gräva ner sig i sina egna inhemska revir som varit deras språngbräddor upp i ledande politisk ställning? Arbetslösheten, invandringen, socialförsäkringarna, jämställdheten, skolan, miljön, regionalpolitiken. Vad be-

tydde de här gamla valfrågorna i jämförelse med hotet mot landets frihet och säkerhet?

Bäst att gå fram försiktigt, tänkte han och inledde mötet med sin eftertänksamma djupa röst. Den norrländska brytningen var tydlig.

”Det är tunga tider i vår omgivning. Kriget har kommit oss nära och risken är överhängande att också vi blir drabbade. Ni följer säkert alla med i vad som händer i omvärlden så jag behöver inte göra någon sammanfattning av händelserna den allra senaste tiden. Kanske är det början till ett nytt världskrig som vi nu ser.”

Sexton förfärade ansikten tittade mot honom.

”Men nu har en besvärlig konflikt av ett speciellt slag seglat upp med vår ryske granne. Situationen är allvarlig och jag har därför tvingats kalla er till detta första sammanträde med extra kort varsel.”

Han sänkte hakan och bligade ut över sina församlade ministrar.

”Det ser inte så mycket ut vid första påseende, men det här ärendet kan utvecklas bortom all kontroll om vi inte agerar rätt. Jag lämnar ordet till justitieministern som har mera att berätta och jag ber er att lyssna mycket noga.”

Ministern såg betryckt ut, medveten om stundens allvar och den roll han spelat. Kanske orolig över att han kanske hade handlat oförsiktigt och sagt fel saker.

”Jag ska uttrycka mig så kort det går. Vid elvatiden i dag infann sig den flyktade estniska statsministern Andres Ustav oanmäld på mitt kontor och bad om asyl. Han åtföljdes av en estnisk ambassadtjänsteman.

Besöket kom överraskande, utan förannmälan, och jag kände mig tvungen att ta emot honom liksom också den estniska tjänstemannen som egentligen inte längre har rätt att företräda sitt land gentemot svenska myndigheter. Hur som helst. Ustav berättade för mig om brutaliteten från de ryska truppernas sida mot den estniska civilbefolkningen,

särskilt under striderna inne i Tallinn, och om sin egen dramatiska flykt över Östersjön i förra nattens mörker. Han vädjade om möjlighet att inför världssamfundet få ge den sanna bakgrunden till den ryska aggressionen, som motvikt till berättelserna om esternas jubel inför sina befriare som nu sprids i medierna.

Han uppgav sig ha säkra uppgifter om aktuella ryska angreppsplaner, inte bara de som nu genomförts mot Estland, utan allteftersom också mot andra länder i Europa. Vårt eget land skulle inte skonas. Till stöd för sina uppgifter visade han upp ett originaldokument undertecknat av Putin själv. Ganska förfärliga avslöjanden om jag får uttrycka min egen uppfattning. Men han ville inte lämna det ifrån sig. Tydligen av oro för att vi skulle ta det ifrån honom.

Jag uttalade vår sympati för hans landsmäns modiga kamp och för den svåra situation som han nu personligen befann sig i. Men jag framhöll också att den svenska regeringen måste prioritera det egna folkets intresse av att fortsätta ett liv i fred och välstånd. Ett gott förhållande till den ryska stormakten och grannen var väsentligt i det sammanhanget och en avvägning av intressen borde därför ske. Av den anledningen måste det vara regeringen i sin helhet som tar ställning till hans framställan, framhöll jag.

Ustav berättade att han först sökt upp amerikanska ambassaden för att få skydd men redan i entrén fått beskedet av en lägre tjänsteman att man inte kunde ge honom någon hjälp alls. Detta av hänsyn till den rådande avspänningen med Ryssland. Eftersom han befann sig i Sverige var det för övrigt vårt land som var skyldigt att överväga asyl, inte USA. Av den amerikanske diplomaten hade han fått intrycket att ett försiktigt svenskt uppträdande mot ryssarna skulle uppskattas i Washington och påverka den amerikanska viljan att ge militär hjälp till Sverige ifall en akut kris trots allt skulle uppstå. Men som på allt sätt måste undvikas.

Mitt möte med Ustav avslutades med ett gemensamt löfte